

13.

ZÁKON

ze dne 3. března 1954

o národních výborech.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Oddíl 1.

Místní orgány státní moci.

§ 1.

- (1) V krajích, okresech a obcích jsou místními orgány státní moci národní výbory.
- (2) Národní výbory jsou orgány pracujícího lidu. Organisují tvůrčí síly pracujících tak, aby společnou prací byl život všech pracujících našich občanů stále bohatší a šťastnější. Získávají, přesvědčují, mobilisují a organisují všechny občany svého obvodu k aktivní účasti na hospodářské a kulturní výstavbě státu, na rozvoji a rozkvětu republiky, na zajišťování socialistického blaha pracujících a na společném úsilí o zachování míru mezi národy.

§ 2.

- (1) V krajích jsou místními orgány státní moci krajské národní výbory, v okresech okresní národní výbory, v obcích městské a místní národní výbory, v hlavním městě Praze a v městě Bratislavě ústřední národní výbory, v Praze, Bratislavě a v krajských městech též obvodní národní výbory.
- (2) Městské národní výbory se zřizují v sídlech krajských národních výborů a jsou postaveny na roveň okresním národním výborům. Vláda může určit, že městský národní výbor řídí přímo činnost místních národních výborů v některých okolních obcích.
- (3) V městech, v nichž je městský národní výbor, může krajský národní výbor vytvořit městské obvody, ve kterých působí obvodní národní výbory.
- (4) Rozhodnutím krajského národního výboru může být zřízen jeden místní národní výbor i pro několik obcí. Před rozhodnutím musí krajský národní výbor zjistit stanovisko zúčastněných obcí.

§ 3.

- (1) Národní výbory jsou voleny pracujícím lidem. Lid vysílá do národních výborů své nejlepší představitele, kteří jsou hodni toho, aby se stali zástupci lidu, a kteří dávají záruku, že budou své úkoly řádně plnit.
- (2) Do krajských národních výborů se volí 1 člen na 7.000 obyvatel, při čemž v krajích s počtem obyvatel do 525.000 se volí 75 členů.

- (3) Do okresních národních výborů se volí na každých 1.000 obyvatel 1 člen; v okresech do 35.000 obyvatel se volí 35 členů a v okresech nad 60.000 obyvatel se volí 60 členů.
- (4) Do městských národních výborů se volí 1 člen nejméně na 100 obyvatel a nejvýše na 500 obyvatel podle velikosti města; v městech nad 150.000 obyvatel se volí 300 členů.
- (5) Do místních národních výborů a do obvodních národních výborů se volí 1 člen nejméně na 50 obyvatel a nejvýše na 200 obyvatel podle velikosti obce (obvodu); v obcích do 400 obyvatel se volí 9 nebo 11 členů, v obcích od 400 do 600 obyvatel 12 členů a v obcích (obvodech) nad 40.000 obyvatel se volí 200 členů.
- (6) Do ústředního národního výboru hlavního města Prahy se volí na každých 4.000 obyvatel 1 člen. Do obvodních národních výborů v hlavním městě Praze se volí na každých 500 obyvatel 1 člen; v obvodech do 17.500 obyvatel se volí 35 členů a v obvodech nad 75.000 obyvatel se volí 150 členů.
- (7) Do ústředního národního výboru města Bratislavy se volí na každých 1.500 obyvatel 1 člen. Do obvodních národních výborů v Bratislavě se volí na každých 500 obyvatel 1 člen; v obvodech do 25.000 obyvatel se volí 50 členů.
- (8) Podrobnější určení počtu členů národních výborů a způsob provedení voleb stanoví zákon o volbách do národních výborů.

Oddíl 2.

Územní správní jednotky.

§ 4.

- (1) Území Československé republiky se dělí na kraje, kraje se dělí na okresy a okresy se dělí na obce. Dosavadní uspořádání územních obvodů se tímto zákonem nemění.
- (2) K vytvoření nebo ke zrušení kraje nebo k podstatné změně jeho území nebo ke změně sídla krajského národního výboru je třeba zákona; jiné změny v území krajů může provádět vláda. Vládním nařízením lze vytvářet či rušit okresy nebo podstatně měnit jejich území a měnit sídla okresních národních výborů. Jiné změny v území okresů provádějí krajské národní výbory. Krajské národní výbory také vytvářejí a ruší obce a mění jejich hranice; před rozhodnutím musí krajský národní výbor zjistit stanovisko zúčastněných obcí.
- (3) Ustanovení o změnách území okresů platí obdobně pro města, ve kterých je městský národní výbor.

Oddíl 3.

Hlavní město Praha.

§ 5.

- (1) Ústřední národní výbor hlavního města Prahy je postaven na roveň krajskému národnímu výboru a je podřízen vládě. V městských obvodech pražských působí obvodní národní výbory, postavené na roveň okresnímu národnímu výboru.

- (2) Území hlavního města Prahy tvoří samostatnou územní jednotku.
- (3) K podstatné změně území hlavního města Prahy je třeba zákona; jiné změny v území hlavního města Prahy provádí vláda.
- (4) Vládním nařízením lze vytvářet, rušit nebo podstatně měnit pražské městské obvody; jiné změny provádí ústřední národní výbor, který před rozhodnutím musí zjistit stanovisko zúčastněných obvodních národních výborů.

Oddíl 4.

Město Bratislava a území Vysokých Tater.

§ 6.

- (1) Ústřední národní výbor města Bratislavy je postaven na roveň krajskému národnímu výboru a je podřízen sboru pověřenců. V městských obvodech bratislavských působí obvodní národní výbory, postavené na roveň okresnímu národnímu výboru.
- (2) Území města Bratislavy tvoří samostatnou územní jednotku.
- (3) K podstatné změně území města Bratislavy je třeba zákona Slovenské národní rady; jiné změny v území města Bratislavy provádí sbor pověřenců.
- (4) Nařízením sboru pověřenců lze vytvářet, rušit nebo podstatně měnit bratislavské městské obvody; jiné změny provádí ústřední národní výbor, který před rozhodnutím musí zjistit stanovisko zúčastněných obvodních národních výborů.

§ 7.

Pro území Vysokých Tater se vzhledem k jeho lázeňskému významu zřizuje městský národní výbor, který je bezprostředně řízen sborem pověřenců. Působnost a organizaci městského národního výboru ve Vysokých Tatrách a jeho území stanoví zákon Slovenské národní rady.

Oddíl 5.

Spojení s lidem.

§ 8.

- (1) Každý občan má právo obrátit se s podněty a stížnostmi na národní výbor nebo na jeho člena anebo na radu národního výboru a musí obdržet v přiměřené lhůtě zprávu o vyřízení.
- (2) Národní výbory pracují v nejužším spojení s pracujícími svého obvodu. Národní výbory i jejich členové obrazejí se při řešení významnějších otázek a při provádění svých úkolů přímo k občanům; svolávají veřejné schůze, shromáždění vzorných pracovníků a podobně. Národní výbory se učí ze zkušeností pracujících, využívají a rozvíjejí jejich iniciativu a zapojují je v co největším počtu do práce národních výborů.
- (3) Je nezadatelným právem občanů kontrolovat činnost národních výborů a provádět kritiku jejich práce. Národní výbory jsou povinny pozorně si této kritiky všímat, na každou věcnou kritiku odpovédět a využívat jí pro zlepšení své činnosti.

- (4) Národní výbory jsou povinny skládat ze své činnosti účty voličům a podávat jim o ní pravidelné zprávy.

Oddíl 6.

Úkoly a činnost národních výborů.

§ 9.

- (1) Základním úkolem národních výborů je budovat a upevňovat podle směrnic vlády ve městech i na vesnicích socialistický řád a pečovat všestranně o blaho člověka. Národní výbory se starají především o to, aby běžné životní potřeby pracujících byly co nejlépe a co nejplněji uspokojovány. Starají se o zvyšování kulturní úrovně lidu stálým zlepšováním jeho životních podmínek, zejména zlepšováním bydlení a zdravotnických zařízení a podmínek pro školskou výchovu mládeže a zdokonalováním všech zařízení sloužících pracujícímu lidu.
- (2) Zajištění tohoto úkolu ukládá národním výborům povinnost, aby - opíraje se o masy pracujících - organisovaly a řídily ve svém obvodu hospodářskou, kulturní a společenskou výstavbu, zejména organisují, řídí, plánují a kontrolují hospodářství místního významu, pečují o neustálé zlepšování místní výroby a o zajišťování komunálních služeb ke stále vyšší spokojenosti obyvatelstva, starají se o využití všech rezerv na svém úseku, zejména nevyužitých výrobních možností a zdrojů surovin, a zajišťují plnou zaměstnanost místního obyvatelstva,
- pečují o plánovitou údržbu a výstavbu veřejných zařízení, sloužících obyvatelstvu, o údržbu a výstavbu bytového majetku a o zlepšení služeb zdravotnických zařízení,
- jsou dobrými hospodáři, zajišťují iniciativně, především také z místních zdrojů, finanční prostředky k plnění svých úkolů, sestavují rozpočet a bdí nad jeho hospodárným plněním,
- starají se o neustálý rozvoj a zvyšování zemědělské výroby, současně hospodářsky a organizačně upevňují jednotná zemědělská družstva a pomáhají jim a poskytují pomoc drobnému a střednímu rolníkovi,
- starají se o zásobování obyvatelstva všemi druhy potravinářského a průmyslového zboží, o zlepšování obchodní sítě a o plnění úkolů v oblasti výkupu zemědělských výrobků,
- starají se o hospodářský a kulturní rozkvět a vzestup svého území,
- zabezpečují příznivé podmínky pro plnění státního plánu národního hospodářství, vychovávají občany k novému poměru k práci a podporují rozvoj socialistického soutěžení,
- spolupracují s ústředními a jinými úřady a orgány a podniky, závody a organizacemi a pomáhají jim při plnění jejich úkolů,
- pečují o zdraví pracujících a o rozvoj tělesné výchovy a sportu,
- podílejí se na ochraně mírové budovatelské práce před vnějším i vnitřním nepřítelem a všestranně přispívají k upevnění obranyschopnosti republiky,
- svědomitě zachovávají zákony, nařízení a usnesení vlády a ostatní předpisy a vychovávají občany v duchu úcty k zákonnému pořádku,
- chrání socialistické vlastnictví a vedou občany k šetrnému a svědomitému zacházení s národním majetkem.

- (3) Národní výbory sledují činnost všech orgánů státní správy a jiných orgánů na svém území, hodnotí, jak plní své úkoly, a usnadňují jim jejich plnění.

§ 10.

- (1) Národní výbory se scházejí ke svým zasedáním pravidelně, a to:
ústřední a krajské národní výbory nejméně čtyřikrát do roka,
okresní a městské národní výbory, jakož i obvodní národní výbory v hlavním městě Praze a v Bratislavě nejméně šestkrát do roka,
obvodní a místní národní výbory nejméně jedenkrát za měsíc.
- (2) Požádá-li o to alespoň čtvrtina členů národního výboru nebo národní výbor vyššího stupně nebo jeho rada, a pokud jde o ústřední a krajské národní výbory, vláda, musí být svoláno mimořádné zasedání národního výboru.
- (3) Zasedání národního výboru svolává jeho předseda na podkladě usnesení rady, která také připravuje jeho zasedání; usnesení rady k svolání zasedání není nutné, jsou-li dány podmínky uvedené v předchozím odstavci. Zasedání národních výborů jsou zásadně veřejná.
- (4) Národní výbor se může závazně usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina jeho členů; k usnesení se vyžaduje většina hlasů přítomných členů.

§ 11.

- (1) Zasedání národního výboru je vyhrazeno:
 - a) volit a odvolávat předsedu, jeho náměstky, tajemníka a ostatní členy rady, ustanovovat a zprošťovat vedoucí odborů a správ rady národního výboru,
 - b) volit a odvolávat předsedy stálých komisí a jejich ostatní členy,
 - c) posuzovat a hodnotit, jak jednotliví členové národního výboru vykonávají své funkce a plní své úkoly, a soustavně sledovat činnost svých stálých komisí,
 - d) schvalovat plán rozvoje hospodářství svého území, rozpočet a účetní výkazy národního výboru,
 - e) projednávat další opatření, na nichž se podle zvláštních předpisů nebo podle usnesení vyšších orgánů má usnášet národní výbor,
 - f) vydávat obecně závazná nařízení a schvalovat nařízení, vydaná v nutných a neodkladných případech radou národního výboru.
- (2) Národní výbory projednávají na svých zasedáních všechny závažné místní a celostátní otázky, zejména usnesení vlády, hodnotí na základě zpráv své rady, svých komisí a svých členů dosažené výsledky, řídí a kontrolují činnost svých výkonných orgánů, svých členů a komisí, jakož i činnost národních výborů nižších stupňů.

§ 12.

Národní výbor nižšího stupně je řízen národním výborem vyššího stupně; ústřední a krajské národní výbory řídí vláda, na Slovensku prostřednictvím sboru pověřenců. Národní výbory jsou za svoji činnost odpovědní orgánům, které je řídí, a usnesení těchto orgánů a orgánů vyšších jsou pro ně závazná. Tyto orgány mají také právo přezkoumávat usnesení a opatření národních výborů, které řídí, a mohou

je měnit nebo rušit. Rada národního výboru vyššího stupně má právo pozastavit výkon usnesení národního výboru nižšího stupně až do doby, kdy rozhodne národní výbor vyššího stupně.

§ 13.

- (1) Národní výbory mohou vydávat obecně závazná nařízení, pokud je toho třeba k plnění jejich úkolů. Obecně závazná nařízení národních výborů nesmějí být v rozporu se zákony a předpisy, vydanými národními výbory vyšších stupňů nebo vládou, nebo předpisy, vydanými k provedení zákona nebo rozhodnutí vlády ministry, ministerstvy nebo jinými ústředními úřady.
- (2) Obecně závazná nařízení národního výboru podepisují předseda a tajemník. Mohou být vyhlášena teprve tehdy, jestliže k nim dá souhlas národní výbor vyššího stupně nebo jeho rada, a pokud jde o nařízení ústředních a krajských národních výborů, vláda.
- (3) V nutných a neodkladných případech může se souhlasem vyššího orgánu podle odstavce 2 vydat obecně závazné nařízení i rada národního výboru; takové nařízení pozbude platnosti, neschválí-li je národní výbor v nejbližším zasedání.
- (4) Obecně závazná nařízení nabývají účinnosti dnem vyhlášení, leda, že by v nich byla stanovena účinnost na pozdější dobu; pozbývají platnosti po uplynutí dvou let od počátku účinnosti, pokud v nich není stanovena kratší doba platnosti.
- (5) Nařízení, k jejichž vydání byl národní výbor nebo jeho výkonný orgán zmocněn zvláštním zákonem nebo vládním nařízením (§ 90 odst. 3 ústavy), nevyžadují souhlasu podle odstavce 2.

Oddíl 7.

Stálé komise národního výboru.

§ 14.

- (1) Každý národní výbor zvolí pro jednotlivé pracovní úseky ze svých členů stálé komise. Svou prací ve stálých komisích se členové národních výborů každodenně zúčastňují plnění úkolů národního výboru. Prostřednictvím stálých komisí zapojuje národní výbor do správy státu široké vrstvy pracujících lidí a zaměřuje jeho iniciativu k plnění úkolů hospodářské a kulturní výstavby.
- (2) Stálé komise jsou národním výborem řízeny a kontrolovány a jsou mu odpovědné; nemají rozhodovací pravomoc a nemohou také přímo zasahovat do činnosti odborů a správ ani jiných orgánů.
- (3) Národní výbor zvolí na svém prvním zasedání předsedy a ostatní členy stálých komisí; stálé komise jsou nejméně tříčlenné. Stálá komise může ze svých členů zvolit tajemníka, po případě zástupce předsedy komise.
- (4) Je-li toho třeba v zájmu řádného plnění úkolů stálé komise národního výboru, může být jejím členem také osoba, která není členem národního výboru.

§ 15.

- (1) Stálé komise pomáhají národnímu výboru k úspěšnému plnění jeho národohospodářských plánů, k dalšímu zvyšování hmotné a kulturní úrovně pracujících a k plnění ostatních úkolů národního výboru.

- (2) Stálé komise spolupracují na přípravách usnesení národního výboru a jeho rady; prověřují, jak jsou prováděna usnesení národního výboru a jeho rady; spolupracují při provádění usnesení a rozhodnutí národního výboru, jeho výkonných orgánů i ostatních orgánů v obvodu národního výboru; projednávají podněty a stížnosti občanů a podávají o nich národnímu výboru nebo jeho výkonným orgánům zprávy s návrhy na jejich vyřízení a plní úkoly, jimiž je národní výbor pověřil.
- (3) Stálé komise sledují při plnění svých úkolů práci odborů a správ rad národních výborů, ostatních orgánů a podniků v obvodu národního výboru a mají právo požadovat od nich zprávy a vysvětlení.
- (4) Návrhy vyplývající z činnosti stálých komisí nebo ze stížností občanů předkládají stálé komise národnímu výboru nebo jeho radě. Návrhy, které stálá komise předloží k projednání radě národního výboru, musí rada co nejdříve projednat. Nesouhlasí-li stálá komise s usnesením rady, může věc předložit k projednání národnímu výboru.

§ 16.

Stálé komise vytvářejí široký aktiv ze vzorných pracovníků všech odvětví hospodářského života, vědy a kultury a z ostatních občanů, kteří mohou prospěšně působit na úseku, pro který byla stálá komise zřízena. Aktivisté mají v komisi hlas poradní.

Oddíl 8.

Práva a povinnosti členů národních výborů.

§ 17.

- (1) Člen národního výboru je zástupcem voličů svého obvodu v národním výboru. Má právo předkládat národnímu výboru a jeho radě k projednání všechny otázky spadající do jejich působnosti.
- (2) Členové národního výboru jsou oprávněni vznášet na členy rady a na vedoucí odborů a správ dotazy související s jejich činností. Tyto dotazy musí být zodpověděny do 15 dnů.
- (3) Členové národního výboru mají právo požadovat od orgánů státní správy a jiných orgánů na území národního výboru vysvětlení potřebná pro plnění úkolů národního výboru.
- (4) Členové národního výboru, kteří nejsou členy rady národního výboru, mají právo účastnit se s hlasem poradním v radě národního výboru projednávání otázek, které jí předložili.
- (5) Všichni občané a všechny organizace pracujících podporují člena národního výboru v jeho činnosti a pomáhají mu při plnění jeho úkolů.

§ 18.

- (1) Člen národního výboru je povinen účastnit se zasedání národního výboru a plnit veškeré úkoly uložené mu národním výborem, zejména vykonávat svědomitě funkce v radě a ve stálých komisích, jimiž ho národní výbor pověřil.
- (2) Člen národního výboru je povinen být v neustálém styku se svými voliči, pozorně si všímat jejich přání a stížností. Zkušenosti a poznatky z práce mezi voliči je povinen uplatňovat v národním výboru a v jeho komisích. Má vést své voliče k tomu, aby byli uvědomělými občany lidově demokratického státu a má jim být vzorem v občanském životě i na pracovišti.

- (3) Člen národního výboru seznamuje své voliče s usneseními vlády, s úkoly národního výboru a s usneseními, která národní výbor přijal pro jejich splnění. Získává občany pro nejúčinnější spolupráci na plnění úkolů národního výboru.
- (4) Členové národního výboru svou prací, osobním příkladem, zejména péčí o potřeby pracujících, upevňují důvěru svých voličů k lidově demokratickému zřízení. Pořádají pravidelně besedy s voliči, na kterých jim skládají účty ze své činnosti a dávají jim možnost, aby se vyjádřili k jejich práci a k práci celého národního výboru.

§ 19.

- (1) Funkce člena národního výboru je čestná. Členům je však zaručeno, že mohou bez újmy na svém pracovním výdělků vykonávat svou funkci a že jim budou nahrazeny výdaje, které jim vzniknou výkonem jejich funkce.
- (2) Plnění povinností člena národního výboru nemůže vést ke zkrácení na právech a nárocích, vyplývajících z pracovního poměru.

Oddíl 9.

Výkonné orgány národních výborů.

Rada národního výboru.

§ 20.

- (1) Rada národního výboru se skládá z předsedy národního výboru, jeho náměstků, tajemníka a ostatních členů rady. Všichni členové rady jsou voleni národním výborem na jeho prvním zasedání.
- (2) Národní výbor může svou radu i její jednotlivé členy kdykoli odvolat.

§ 21.

- (1) Rada zajišťuje a organisuje plnění úkolů národního výboru a provádí jeho usnesení, řídí a kontroluje práci odborů a správ a řídí a kontroluje práci rad národních výborů nižších stupňů a pomáhá jim.
- (2) Rada rozhoduje a činí všeobecná opatření i opatření v jednotlivých případech na základě zákonů a jiných právních předpisů a podle směrnic svého národního výboru, národních výborů vyšších stupňů a jejich rad a vlády.
- (3) Rada organisuje účast pracujících na plnění úkolů národního výboru, zejména tím, že napomáhá tomu, aby se občané aktivně účastnili plnění úkolů národního výboru.

§ 22.

Ústřední, krajské, okresní a městské národní výbory a obvodní národní výbory v hlavním městě Praze a v Bratislavě zřizují plánovací komise jako objektivní orgány svých rad. Rozhodnutím krajského národního výboru mohou být plánovací komise podle potřeby zřízeny i u místních národních výborů ve velkých obcích.

§ 23.

- (1) Předseda národního výboru řídí zasedání národního výboru, zastupuje národní výbor, pokud podle usnesení rady není zastupováním pověřen jiný člen rady, a podpisuje spolu s tajemníkem nařízení a jiná rozhodnutí národního výboru a jeho rady. Zajišťuje řádnou činnost rady, zejména svolává a řídí její schůze a zabezpečuje plnění jejích usnesení.
- (2) Náměstkové zastupují předsedu a pomáhají mu při výkonu jeho funkce. Předsedové ústředních národních výborů a předsedové krajských národních výborů mají po třech náměstcích. Předsedové okresních, městských národních výborů a obvodních národních výborů v hlavním městě Praze a v Bratislavě mají po dvou náměstcích. Předsedové místních národních výborů v obcích nad 2.000 obyvatel a předsedové obvodních národních výborů v městských obvodech nad 2.000 obyvatel mají po jednom náměstku. V ostatních obcích a obvodech předsedové národních výborů nemají náměstky a jsou zastupováni podle potřeby členem rady, kterého k tomu rada předem určí.

§ 24.

- (1) Rada ústředního národního výboru má 17 členů. Rada obvodních národních výborů v hlavním městě Praze a v Bratislavě má 15 členů.
- (2) Rada krajského národního výboru má 13 členů.
- (3) Rada okresního národního výboru má 11 členů.
- (4) Rada městského národního výboru má 15 členů.
- (5) V obcích a městských obvodech s počtem obyvatel nad 20.000 má rada místního (obvodního) národního výboru 15 členů, v obcích a městských obvodech od 6.000 do 20.000 obyvatel 13 členů, v obcích a městských obvodech od 2.500 do 6.000 obyvatel 9 členů a v obcích a městských obvodech od 900 do 2.500 obyvatel 7 členů. V obcích od 400 do 900 obyvatel má rada místního národního výboru 5 členů, v obcích do 400 obyvatel 3 nebo 5 členů podle toho, zda má místní národní výbor 9 nebo 11 členů.
- (6) Se souhlasem rady národního výboru vyššího stupně může být počet členů rady podle skutečné potřeby zvýšen nebo snížen; ke zvýšení nebo snížení počtu členů rady ústředních a krajských národních výborů je třeba souhlasu vlády. Totéž platí o zvýšení nebo snížení počtu náměstků předsedy národního výboru.

§ 25.

Rada je podřízena svému národnímu výboru, jednak radě národního výboru vyššího stupně a vládě. Rada krajského (ústředního) národního výboru je podřízena svému národnímu výboru a vládě. Vyšší orgány mají právo přezkoumávat usnesení a opatření rad, které jsou jim podřízeny, a mohou je měnit nebo rušit.

§ 26.

- (1) Rada rozhoduje vždy ve sboru, schází se ke schůzím podle potřeby, nejméně však jednou za 14 dnů. Může se závazně usnášet za přítomnosti nadpoloviční většiny svých členů a usnáší se většinou hlasů přítomných.
- (2) Běžné záležitosti rady vyřizuje předseda národního výboru spolu se svými náměstky a tajemníkem.

§ 27.

Funkce členů rady je čestná. Nároky předsedů, jejich náměstků a tajemníků, které jim vzniknou, nemohou-li pro výkon funkce vykonávat svoje pravidelné zaměstnání, upraví vláda.

Odbory a správy rad národních výborů.

§ 28.

- (1) Národní výbory vytvářejí z politicky a odborně kvalifikovaných zaměstnanců odbory a správy rad národních výborů.
- (2) U rad národních výborů menších obcí se odbory a správy nezřizují. Práce, které jinak vykonávají odbory a správy, vykonávají u těchto národních výborů zaměstnanci národního výboru, členové jeho rady, členové národního výboru a dobrovolní pracovníci z řad občanů.

§ 29.

- (1) V čele odborů a správ jsou vedoucí, kteří řídí jejich práci a jimž také náleží pravomoc rozhodovat a činit opatření. Jsou ze své činnosti osobně odpovědní jednak radě, jednak vedoucímu obdobného odboru nebo správy rady národního výboru vyššího stupně a příslušnému ústřednímu úřadu, jimž jsou také podřízeni.

§ 30.

Orgány nadřízené odborům a správám mají právo přezkoumávat jejich rozhodnutí a opatření a nesprávná rozhodnutí a opatření rušit nebo měnit.

Správy zřizované ústředními úřady.

§ 31.

Ústřední úřady mohou se souhlasem vlády zřizovat při národních výborech sobě podřízené správy a ustanovovat a zprošťovat s vědomím rady národního výboru jejich vedoucí.

Oddíl 10.

Základní pravidla pracovního postupu.

§ 32.

Národní výbory a jejich výkonné orgány počínají si při své činnosti tak, aby jejich pracovní postup byl v souladu s potřebami a zájmy pracujícího lidu, se zákony a ostatními předpisy a posiloval důvěru občanů v lidově demokratický státní aparát. Řídí se proto těmito základními pravidly:

- a) národní výbory vyššího stupně a jejich výkonné orgány nenahrazují národní výbor nižšího stupně nebo jeho výkonný orgán tam, kde věc může účelně a hospodárně provést národní výbor nižšího stupně nebo jeho výkonný orgán;

- b) národní výbory a jejich výkonné orgány pracují podle plánu, jehož plnění je pravidelně kontrolováno;
- c) národní výbory a jejich výkonné orgány se svědomitě a odpovědně zabývají i záležitostmi každého jednotlivého občana a přísně stíhají byrokratický, ledabylý a povýšenecký postup při jejich vyřizování;
- d) národní výbory a jejich výkonné orgány dbají toho, aby občan byl činným účastníkem při vydávání opatření, která se ho týkají, aby tato opatření byla řádně odůvodněna a aby občan byl především přesvědčován o jejich správnosti a tak vychováván k uvědomělému a dobrovolnému plnění svých povinností v zájmu celku;
- e) národní výbory a jejich výkonné orgány pečují o to, aby jejich opatření vycházela ze spolehlivě zjištěného stavu věci;
- f) občanům musí být dána příležitost, aby mohli účinně uplatnit svoje stanovisko a obhájit svoje oprávněné zájmy;
- g) národní výbory a jejich výkonné orgány volí při vyřizování každé věci takový způsob práce, aby účelu jejich činnosti bylo dosaženo co nejrychleji, nejjednodušeji a nejhospodárněji a bez zbytečného zatěžování občanů.

Oddíl 11.

Přechodná a závěrečná ustanovení.

§ 33.

- (1) Předpisy potřebné k provedení tohoto zákona vydá vláda nařízeními, v nichž může úpravu podrobností ponechat vyhlášce příslušného ústředního úřadu.
- (2) Způsobem určeným v odstavci 1 bude zejména určen rozsah nároků členů národního výboru a rozsah povinností jejich zaměstnavatelů, jak vyplývají z § 19, a budou stanoveny zásady pro vytváření, organizaci a práci odborů a správ.
- (3) Tímto způsobem budou také vydány předpisy o řízení ve věcech správních a o zajištění jeho průběhu a výsledků, jakož i o výkonu rozhodnutí soudní exekucí; při tom mohou být v případech, kde je to odůvodněno zvláštní povahou věci, stanoveny výjimky a odchylky.
- (4) Pokud nebudou vydány předpisy tímto zákonem předpokládané, postupuje se podle dosavadních předpisů.
- (5) Vláda, po případě orgány jí pověřené, učiní opatření potřebná k nerušenému přechodu na novou organizaci národních výborů a jejich výkonných orgánů.

§ 34.

Zrušují se předpisy, které upravují organizaci a jednání národních výborů a poměry členů národních výborů a jejich složek.

§ 35.

- (1) Tento zákon nabývá účinnosti dnem 17. května 1954.

- (2) Opatření učiněná k provedení tohoto zákona před počátkem jeho účinnosti považují se za účinná podle něho.
- (3) Tento zákon provedou všichni členové vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

gen. arm. Dr. Čepička v. r.

Kopecký v. r.

Uher v. r.

Barák v. r.

Beran v. r.

David v. r.

Dvořák v. r.

Řuriš v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Jonáš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Málek v. r.

Maurer v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Neuman v. r.

Nosek v. r.

Plojhar v. r.

Poláček v. r.

Pospíšil v. r.

Ing. Púčik v. r.

Reitmajer v. r.

Smida v. r.

Ing. Šimůnek v. r.

Dr. Škoda v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Štoll v. r.